

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen

Nr. 915

¹ Samenstelling:

Leden: Atsma (CDA), Van Bommel (SP), onder-voorzitter, Van der Staaij (SGP), Waalkens (PvdA), voorzitter, Ormel (CDA), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Van Dijk (CDA), Blom (PvdA), Eijsink (PvdA), Van Dam (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Jonker (CDA), Irrgang (SP), De Roon (PVV), Boekestijn (VVD), Pechtold (D66), Ten Broeke (VVD), Gill'ard (PvdA), Van Dijk (SP), Thieme (PvdD), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Peters (GL), Vacature (CDA) en Vacature (VVD).

Plv. leden: Jager (CDA), De Wit (SP), Van der Vlies (SGP), Vos (PvdA), Haverkamp (CDA), Lempens (SP), Schermers (CDA), Knops (CDA), Jacobi (PvdA), Samsom (PvdA), Kuiken (PvdA), Teeven (VVD), Spies (CDA), Roemer (SP), Wilders (PVV), Nicolai (VVD), Van der Ham (D66), Van der Burg (VVD), Besselink (PvdA), Van Leeuwen (SP), Ouwehand (PvdD), Voordewind (CU), Vendrik (GL), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA) en Snijder-Hazelhoff (VVD).

² Samenstelling:

Leden: Van Bommel (SP), Van der Staaij (SGP), Wilders (PVV), Waalkens (PvdA), Çörüz (CDA), Ormel (CDA), voorzitter, Ferrier (CDA), Van Velzen (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Haverkamp (CDA), Blom (PvdA), Eijsink (PvdA), Van Dam (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Irrgang (SP), Knops (CDA), Boekestijn (VVD), Voordewind (CU), Pechtold (D66), ondervoorzitter, Ten Broeke (VVD), Van Raak (SP), Gill'ard (PvdA), Thieme (PvdD), Peters (GL) en Vacature (VVD).

Plv. leden: De Wit (SP), Van der Vlies (SGP), De Roon (PVV), Vermeij (PvdA), Omtzigt (CDA), Spies (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Van Dijk (SP), Ten Hoopen (CDA), Jonker (CDA), Boelhouwer (PvdA), Leerdam (PvdA), Arib (PvdA), Neppéus (VVD), Lempens (SP), Schermers (CDA), Griffith (VVD), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Koşer Kaya (D66), Van Beek (VVD), Gesthuizen (SP), Samsom (PvdA), Ouwehand (PvdD), Vendrik (GL) en Van Miltenburg (VVD).

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 3 augustus 2009

De vaste commissies voor Europese Zaken¹, en Buitenlandse Zaken², hebben de antwoorden en aanvullingen van de regering d.d. 20 juli 2009 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 914), in het kader van het schriftelijk overleg over de Raad Algemene Zaken en Externe betrekkingen (RAZEB) van 27 en 28 juli 2009, ontvangen. Bij enkele fracties bestond naar aanleiding hiervan de behoefte de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Europese Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen. De minister en de staatssecretaris hebben op de vragen en opmerkingen geantwoord bij brief van 23 juli 2009. De vragen en opmerkingen en de antwoorden van de minister en de staatssecretaris zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Waalkens

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken,
Ormel

De griffier van de commissie,
Nijssen

VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE CDA-FRACTIE

De leden van de CDA-fractie danken de regering voor de beantwoording en hebben kennis genomen van de aanvulling op de geannoteerde agenda voor de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) van 27 en 28 juli 2009. Naar aanleiding hiervan hebben zij de volgende vragen en opmerkingen. De leden van de CDA-fractie begrijpen dat een EU-lidmaatschapsaanvraag van IJsland op de agenda van de Raad wordt geplaatst indien IJsland ook daadwerkelijk deze aanvraag indient. De CDA-fractie vindt het prematuur om nu al over een mogelijk lidmaatschap van IJsland te spreken als er geen aanvraag ligt. Voor de leden van de CDA-fractie weegt buitengewoon zwaar dat IJsland de gemaakte afspraken met het Verenigd Koninkrijk en Nederland over de financiële compensatie van de verliezen door het faillissement van de IJslandse bank Icesave nakomt. Daarnaast is het van belang dat Europese spaarders die geld hebben verloren door het faillissement van Icesave hun geld kunnen terugvorderen. De IJslandse Landsbanki is gesplitst in Landsbanki Old en Landsbanki New. Alleen inwoners van IJsland hebben toegang tot de tegoeden van de Landsbanki New. Is dit conform artikel 4 en artikel 40 van het reglement van de Europese Economische ruimte? Kunt u hier tijdens de RAZEB aandacht voor vragen? De leden van de CDA-fractie zijn het eens met de regering dat IJsland een betrouwbare en gelijkgezinde NAVO-partner is die belangrijke waarden met Nederland deelt. Daar hoort ook financiële betrouwbaarheid bij. De CDA-fractie gaat ervan uit dat de Nederlandse regering deze uitgangspunten voor eventuele toetredingsonderhandelingen inbrengt tijdens de bespreking van dit agendapunt van de komende RAZEB.

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie bedanken de regering voor de beantwoording van de vragen in eerste termijn. Zij hebben hiervan met interesse kennisgenomen. In tweede termijn zou de fractie graag de volgende punten willen inbrengen. De PvdA-fractie zou de regering om een reactie willen vragen op de recente ontwikkelingen rondom de terugbetalingsregeling voor de lening die Nederland aan IJsland heeft verleend na het omvallen van de IJslandse bank Landsbanki. Deze terugbetalingsregeling dreigt te worden weggestemd door het IJslandse parlement. Kan de regering een reactie geven op deze ontwikkeling? En, mocht de regeling daadwerkelijk worden afgestemd, welke invloed heeft dit volgens de regering op de mogelijkheid van IJsland om toe te treden tot de EU?

De PvdA-fractie heeft ook een vraag over China. De regering antwoordde in haar eerste termijn dat de kans klein is dat een mogelijk aanbod van hulp van de EU bij het onderzoek naar de gebeurtenissen in Xinjiang door China aanvaard zal worden. Echter, afgezien van de praktische kant gaat er ook een grote symbolische waarde uit van een dergelijk aanbod. Is de regering derhalve bereid om de wens van de EU (maximale transparantie bij het onderzoek naar de gebeurtenissen in Xinjiang) kracht bij te zetten door alsnog het aanbod tot hulp bij het onderzoek aan de Chinezen te doen?

Tenslotte heeft de PvdA-fractie een vraag over Iran. De PvdA-fractie vraagt de regering op welke wijze uitvoering zal worden gegeven aan de moties Van Dam/Peters (Kamerstuk 31 700 V, nr. 118) en Van Dam c.s. (Kamerstuk 31 700 V, nr. 113).

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de beantwoording van de gestelde vragen. Zij hebben enkele vragen ten aanzien van IJsland. Zal er bij het ontvangen van de lidmaatschapsaanvraag direct aan IJsland te verstaan worden gegeven dat het eerst een garantie zal moeten geven dat het de schulden die voortkomen uit het depositogarantiestelsel zal terugbetalen aan Nederland en het Verenigd Koninkrijk? Zal een onomwonden goedkeuring door het IJslandse Parlement van de terugbetaling van de leningen daar onderdeel van uitmaken? Hebben Nederland en het Verenigd Koninkrijk hier recentelijk contact over gehad en gaan ze een gezamenlijk standpunt uitdragen?

De SP-fractie heeft ook enkele vragen ten aanzien van Honduras. De SP-fractie heeft met instemming kennis genomen van het feit dat de EU haar hulp aan Honduras heeft opgeschort. In een brief van 14 juli jl. die gericht is aan o.a. eurocommissarissen Ashton en Ferrero-Waldner vraagt een netwerk van Europese en Zuidelijke maatschappelijke organisaties tevens om een tijdelijke intrekking van de GSP+ voordelen waar Honduras momenteel aanspraak op maakt. Het GSP+ systeem is een conditioneel systeem op basis van 27 clausules. Nu er aantoonbaar mensenrechten worden geschonden vindt de SP het van belang dat de EU een sterk politiek signaal afgeeft. De SP-fractie ontvangt graag een reactie op de vraag of de Nederlandse regering zich hiervoor zal inzetten bij de komende RAZEB.

ANTWOORDEN VAN DE MINISTER EN DE STAATSSECRETARIS

Algemene zaken

– Uitbreiding/IJsland

De CDA fractie wilde weten of het prematuur is de lidmaatschapsaanvraag van IJsland op de agenda van de Raad te plaatsen. De regering kan de CDA-fractie mededelen dat een voorkopie van de EU-lidmaatschapsaanvraag reeds in Stockholm bij het Voorzitterschap is ingediend. IJsland heeft op 23 juli formeel de aanvraag ingediend.

Met de fracties van het CDA, de PvdA en de SP is de Nederlandse regering van mening dat IJsland de richtlijn inzake het depositogarantiestelsel volledig moet nakomen, en derhalve de leen-overeenkomst tussen Nederland en IJsland (en het VK en IJsland) zo spoedig mogelijk dient goed te keuren. Goedkeuring van deze leen-overeenkomst ligt op dit moment nog voor in het IJslandse parlement. Minister Verhagen heeft daarover in een gesprek op 21 juli met zijn IJslandse ambtgenoot Skarphedinsson gezegd dat goedkeuring van de Icesave leen-overeenkomst het IJslandse toetredingstraject aanzienlijk zou vergemakkelijken.

Op vragen van de SP-fractie kan de regering antwoorden dat Nederland en het VK zeer nauw afstemmen over dit belangrijke vraagstuk.

De CDA-fractie vraagt tot slot aandacht voor het vraagstuk van eventuele discriminatie van Europese spaarders die geld hebben verloren door het faillissement van Icesave. Deze spaarders stellen gediscrimineerd te worden omdat de IJslandse Landsbanki is gesplitst in Landsbanki Old en Landsbanki New en alleen inwoners van IJsland toegang hebben tot de tegoeden van Landsbanki New. De CDA-fractie vraagt of de regering in de Raad aandacht wil vragen voor de tenuitvoerlegging van de non-discriminatie bepalingen uit het Verdrag inzake de Europese Economische Ruimte.

De regering is van mening dat IJsland zijn verplichtingen onder het verdrag inzake de Europese Economische Ruimte volledig moet nakomen, en zal dit ook actief uitdragen in Raadskader. De vraag of spaarders gediscrimineerd zijn, hangt sterk samen met een juridische duiding van wat er nu eigenlijk precies in IJsland is voorgevallen en wat daarbij van de IJslandse staat kan worden verwacht. De spaarders zouden, indien zij menen dat er op onrechtmatige wijze gediscrimineerd is, in contact moeten treden met de IJslandse autoriteiten. Daarbij geldt dat zij deze vraag desgewenst vervolgens ook aan de rechter kunnen voorleggen. IJsland is een democratische rechtsstaat. De regering gaat er van uit dat spaarders in een eventuele rechtszaak door de IJslandse rechter op een eerlijke wijze zullen worden behandeld. Afhankelijk van de te kiezen rechtsingang en het verloop van de procedure lijkt het ook denkbaar dat er een rol zou zijn voor de Europese rechter.

Externe Betrekkingen

– China

In antwoord op de vraag van de leden van de PvdA-fractie of de regering alsnog het aanbod tot hulp bij het Xinjiang-onderzoek aan China zou willen doen, is de regering van mening dat een dergelijk aanbod door de Chinese autoriteiten niet zal worden aanvaard omdat het gezien zal worden als een poging tot inmenging in de interne aangelegenheden. Hierdoor zal de kernboodschap van de EU, te weten het betrachten van volledige openheid in het onderzoek naar de gebeurtenissen, inclusief de vrije toegang van diplomaten en journalisten tot Xinjiang, juist worden ondermijnd. Zulk een aanbod doen, ligt dus niet in de rede.

– Iran

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de PvdA-fractie over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie Van Dam c.s. aangaande het extra vrij maken van € 1 miljoen uit het Mensenrechtenfonds om Iraniërs in staat te stellen op een veilige manier nieuws en informatie te verspreiden via internet (Kamerstuk 31 700 V, nr. 113) hecht ik eraan te onderstrepen dat de regering op dit terrein reeds het nodige onderneemt. Ik beschouw deze motie dan ook als ondersteuning van mijn beleid. Momenteel wordt onderzocht of het Mensenrechtenfonds, dat voor 2009 reeds geheel geëncouraged is, kan worden opgehoogd. Daarnaast zal worden geïdentificeerd of er projecten zijn, waarvan de doelstelling overeenkomt met die van de motie. Met betrekking tot de uitvoering van de motie Van Dam/Peters aangaande een verbod op de levering van technologie voor internetfiltering (Kamerstuk 31 700 V, nr. 118) zeg ik u toe dat Nederland dit in EU-verband zal opbrengen.

– Honduras

De SP-fractie vroeg of de Nederlandse regering zich bij de komende RAZEB in zal zetten voor een sterk politiek signaal in de richting van Honduras, specifiek de tijdelijke intrekking van de APS+ preferenties. De regering is bezorgd over de situatie in Honduras en zet – samen met de EU – in op een terugkeer naar het democratische proces. Zo veroordeelden de ministers van Buitenlandse Zaken van de EU reeds op 28 juni (in een verklaring tijdens de OVSE top op Korfu) het militaire optreden tegen de democratisch gekozen president Zelaya en riepen op tot het herstel van de constitutionele orde en stabiliteit van het land. Tevens steunt de regering bemiddelingspogingen, zoals op dit moment van de Costaricaanse president Arias. Ook steunen de regering en de EU het

handhaven van internationale druk op Honduras om de democratische rechtsorde te herstellen. In dat licht wees de SP zelf reeds op het opschorten van de EU-begrotingssteun aan Honduras. Zoals bekend heeft Nederland geen ontwikkelingsrelatie met Honduras op overheidsniveau; de lidstaten hebben inmiddels hun ontwikkelingsrelatie met de overheid van Honduras opgeschort. Tijdens deze RAZEB staat Honduras niet op de agenda. In een later stadium, afhankelijk van de ontwikkelingen ter plaatse, zal de regering opnieuw bezien of er aanleiding is om actie op het vlak van bijvoorbeeld APS+ in EU-kader aan de orde te stellen.